

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament:

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.
iar pentru comitele școlare și partit. 150 lei.
Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se inopotează.

Un număr 3 lei.

Suplitorii.

Suntem în anul al optălea după unire și lipsa de învățători se simte și astăzi la școalele noastre primare. Cu toate sacrificiile mari pe cari le-a adus an de an statul pentru înmulțirea și susținerea atâtor școli normale — câte una mai în fiecare județ — totuși aceste școale până astăzi n-au fost în stare să dea numărul suficient de învățători cu cari să se completeze cele câteva mii de posturi vacante dela școalele primare românești din țară.

În lipsa de învățători deplin pregătiți s-a recurs și până acuma la ajutorul *suplitorilor*. Suplitorii aceștia, dupăcum se știe, sunt recrutați astăzi cum dă Dumnezeu. Se găsesc între ei tineri și bătrâni — sex masculin și feminin — cu diverse pregătiri. Unii dintre ei, cum bunăoară sunt preoții, au pregătire superioară și experiență frumoasă. Alții posed certificate de absolvirea câtorva clase superioare de liceu. Cei mai mult însă dintre ei sunt absolvenții alor câteva clase secundare, și atâta tot. Ba, să fim sinceri. Între suplitorii se mai găsesc pe la unele școale din *cătune* indivizi — foști cântăreți de strună — cari abia au patru ori șase clase primare.

O seamă dintre suplitorii aceștia s-au dedicat cu

totul școlii. Ei s-au pus pe lucru și au studiat încontinuu așa încât s-au complectat clasele secundare până la numărul de patru, pe lângă aceasta au audiat vară de vară cursurile pedagogice organizate de minister, însușindu-și cunoștințele profesionale, și făcând examenele de rigoare. Și mulți dintre aceștia au devenit elemente bune în învățământ.

Suplinitorii recrutați dintre preoți nu în toate cazurile corespund misiunii lor. Și asta nu doară, că n-ar avea cunoștințe suficiente, ci pentrucă ei având *două slujbe* de regulă pe una o negligă, și asta în tot cazul pe cea de învățător. Majoritatea celorlalți suplinitori apoi nu sunt de nici-o treabă: lipsesc des dela școală, iar cât stau în școală nu fac nici-o ispravă, decât că tâmpesc mintea copiilor cu știința lor redusă și *metodul* prost pe care îl folosesc la predarea materiilor. Afară de școală apoi scandalizează poporul prin purtările lor cele rele. Astfel de indivizi strică nespus de mult școlii și învățătorilor noștri buni și adevărați. Ei cu adevărat sunt o mare pacoste pe capul nostru al tuturor.

Acuma-s opt ani de zile, când am văzut lipsa cea mare de învățători în acest județ, eram de părerea, că *oricine* să facă pe *învățătorul* numai să nu rămână școalele din satele noastre românești fără de învățători.

Astăzi însă, după experiența ce dureroasă, susțin tare, că decât să se mai aplice învățători ca cei din urmă mai bine să rămână școalele pustii, căci nu va fi paguba așa de mare, ca în cazul când ar fi aplicați.

Marian Sasu.

Priviri în educațiune.

de Gr. Bădilă. inv. dir.

Precum plantele se fasonază prin cultură, așa și omul prin educațiune. Precum un grădinar îngrijește de plantele sale ca să aducă rod imbelșugat, așa omului-copil ca să crească mare și să învețe traiul vieții sale: îi trebuie oare care educațiune.

Pentrucă de se naștea mare și tare, așa și puterile lui îi erau prejudiciabile, iar lasat în voia întâmplării de când a început să zărească lumina zilei, murea chiar de mizerie înainte de a fi

cunoscut necesitățile sale. Născând debili, avem trebuință de forță și asistență. Multe sunt lipsurile noastre. Tot ce ne lipsește la naștere și de care simțim trebuință fiind mari, ni se dă prin *educațiune*. Educațiunea o primim dela educator.

Dar nu mai puțin este adevărat și acea că, primim oare care educațiune și dela obiectele ce ne incunjură și le cunoaștem mai întâiu în starea colilăriei noastre, pentrucă născând senzibili, chiar din leagăn suntem afectați în felurite moduri de obiectele ce ne incunjură.

Indată ce am avut cunoștință despre senzațiunile noastre, suntem dispuși a ne apropia, a ne plăcea și a privi de una cu noi pe acele obiecte cari le am cunoscut mai întâiu și de cari ne-a plăcut; sau a depărta pe acele cari nu ne-a plăcut după judecata ce ne-am făcut asupra lor. Aceste dispozițiuni se întind și se întăresc cu cât devenim mai mari mai senzibili și mai cumiți, respective: educați. Având acum o rațiune desvoltată, ajunși la gradul de gândire că, cum avem să trăim, fiind-că și a trăi este un meșteșug pe care trebuie sa'l învățăm, simțim necesitatea educațiunii. Dacă am rămânea așa în grija sorții, încrezându-ne în predestinațiune, nu ar fi nici o deosebire între om și pomul pădurei din pădure.

Deci avem lipsă de educațiune.

Factorii educațiunei sunt: familia, învățătorul și tot omul bine crescut și conștiu de sine.

Noi începem a ne nutri, începând a trăi. Și fiindcă mama este acea care ne nutrește și ne adie la sinul său în adieri cu cântece dulci și cuvinte frumoase, cu povățuiri spre tot ce este bun și plăcut, cu mama se începe deci și educațiunea. Cu plăcere constat că de prezent educațiunea primită în familie e cu mult superioară celei de dinaintea războiului. Care să fie, oare cauza?

Desigur că și războiul, care a produs unele schimbări sociale. Înainte vreme, sub era maghiară, noi românii ardeleni am trăit într'o continuă timiditate față de conducătorii asupritori ai noștrii, era prea mare deosebirea între domni și țărani. Domni români aveam puțini și acestora le era mâinile legate de multe ori când voiau să facă ceva pentru educarea poporului. Domnii streini cercetau satele noastre nu doară pentru a face ceva bine, ci mai mult pentru a pedepsi. Când faimosul jandarm ungar, își falfăia penele pe străzile satelor românești, bietul țaran își chema copilașii cari poate se jucau frumos în pulberea străzii și se retrăgeau împreună în curtea sa, ca nu cumvă să fie de piedecă penelor de cocoș. O educațiune națională doară pe sub ascuns dacă se făcea.

Cu totul altceva e azi. O mulțime de factori culturali pare că emulează între a da povețe țăranilor în cea ce privește educarea copiilor lor.

M-a mirat mult faptul cînd am văzut cu cîtă dragoste și în liniște au ascultat consătenii mei pe inv. D. din C. în o conferință a „Cercului Cultural învățătoresc” în care le-a arătat greșelile ce le comit în creșterea copiilor lor, apoi le-a arătat și modalitățile creșterii pînă la etatea de școală. Sfatul dat a prins rădăcini. Într'adevăr, părinții în educarea copiilor lor trebuie să fie cu mare băgare de seamă pentru-că după cum spune pedagogul I. Paul că: „copilul în cei trei ani ai copilăriei învață ca în trei ani de universitate”. Apoi precum este știut că. „Ziua bună se cunoaște de dimineață” așa și copilul și din purtarea copilului se cunosc părinții lui și viceversa.

Și ca copilul să se poată deștepta, cultiva și să se poată schimba din omul-copil în om cu minte sănătoasă că mai ușor să meargă spre ținta perfecționării sale, să cere cu tot dreptul, să nu fie lăsat în cursul liber al sorții, căci ușor poate cădea victimă întimplărilor oarbe ci trebuie să influințăm asupra lui, trebuie să se împărtășească de o educațiune oare care.

Asupra lui influințează multe împrejurări externe, parte favorabile, parte periculoase: dar mai mult influințează oamenii deja crescuți cari, se cunosc pe sine și totodată și lumea externă.

Dintre toți aceștia învățătorul influințează mai mult asupra educațiunii copilului. Învățătorul face din omul-copil, om cu judecată. Învățătorul face ca copilul să-și schimbe felul de gîndire ce și-l-a însușit în familie. În marea sa operă de a educa tinerile vlăstare ale neamului, încredințate lui, învățătorul nu se va folosi de interese mijlocite, ci va iubi deopotrivă pe toți elevii săi. Nu va fi alterat în opera sa, nu va fi influințat de frumseți externe, lingușiri sau de talente deosebite, ci va iubi deopotrivă pe toți elevii săi. Între elevii să nu aibă vre-un favorit, căci prin aceasta își pierde autoritatea, care este cerința necondiționată la succesul educațiunii.

Cît de tare se înrădăcinează în inima copilului iubirea curată a învățătorului, se poate vedea din acea alipire adîncă recunoscută, care o dovedesc mai vîrtos elevii cu purtarea bună. Învățătorul să nu își uite de sine măcar un moment pentru-că ochii școlarilor sunt pururea ațintiți asupra lui și atunci însușirile lui atît cele bune cît și cele rele, găsesc imitatori.

Mă gîndesc înapoi la timpul servit în învățămînt înainte războiului mondial. Ca absolvent din 1911, am avut norocirea să servesc doi ani sub controlul inspectorilor unguri. Si ce control ni-se făcea? Se controla oare mersul învățămîntului? Nu! În cele mai multe cazuri se controla însuși persoana învățătorului.

Puteam noi oare să punem în aplicare cunostințele din istoria literaturii române și din istoria neamului împărtășite nouă-cam pe sub ascuns? Foarte puțin. Cauza aglomerații pînă la surmenaj cu limba maghiară. Se făcea oare educație națională? Puțină. Bietul învățător se folosea mult de cercurile concentrice și le grămădea toate în spatele obiectului religiunii...

Educația religioasă morală nu a suferit, din contră se făcea mult. Iar educația patriotică cerută de legile ungurești, a rămas o formalitate și un „ce” de regândire la cele petrecute când auzeam că se apropie dl. „inspector ur”

Cât de mare este deosebirea între trecut și prezent în ceea ce privește educația națională, stârnirea sentimentului național se vede și din faptul pe care cu onoare vă rog să-mi dați voie al expune. Mi s'a întâmplat în ziua de examen. că examenând din istorie, un om mă întrerupe și mă roagă ca să las băieții, să le spună mai mult, ba tot ce știu din trecutul neamului.

Il ascult. Iau istoria de la început cam în mod cronologic și răspund toți elevii. Omul meu rămâne incremenit de cele auzite și exclamă: „Dle învățător.” „Să fiu mai tânăr și eu aș veni la școală.”

„Din acestea se vor face românii cei adevărați.”

Iată deci că micii școlari prin răspunsurile lor au stârnit sentimentele naționale amorțite în inimile bătrânilor. Și se vedeă expresia acestor sentimente pe fața fiecărui ascultător.

La urmă în darea de seamă, între altele amintesc ceva și despre „Tovărășia școlară”. Se miră toți și rămân mulțumiți. Un altul mă întreabă: „Dle inv. ? Când vom fi noi românii adevărații stăpâni ai țării ?” Li răspund că atunci când vom fi în stare să o conducem din toate punctele de vedere. Ajungem până acolo că învățați avem, meseriași, industriași încă, țăranul are pământ destul și este stăpân pe el, dar ceva ne lipsește . . . capitalul care este în mâinile străinilor și numai în parte într-ale românilor.

Din vorbăria făcută am observat că mica tovarășie școlară stârnise gândul de solidaritate, de a înfrățirii forțelor economice.

Deci nouă învățătorilor pe lângă activitatea școlară, prezentul ne mai impune și o activitate extra școlară. Și anume: formarea de diferite organizațiuni.

Și într-adevăr; azi mai mult ca ori și când ni se cere acumularea diferitelor forțe spre a împinge carul neamului spre limanul dorit.

„Fondul Gheorghe Lazăr” Cluj.

Concurs pentru ocuparea locurilor în căminul „Casa Învățătorilor”.

Comitetul fondului „Gheorghe Lazăr” în baza art. 25 din statute, publică concurs pentru ocuparea a 197 locuri în căminul „Casa Învățătorilor” din Cluj, pe anul școlar 1926—27.

Unele din aceste locuri sunt gratuite, altele cu jumătate plată, iar restul cu solve. Solvele și semisolvele sunt a se achita lunar anticipativ. Reduceri la taxele de întreținere se pot face în cursul anului numai în două rânduri: la vacanțele de Crăciun și

Paști, în cazul când studentul lipsește din cămin mai mult de 15 zile.

Pot înainta cereri fiii membrilor activi ai soc. „Fondul Gh. Lazăr”, cari urmează regulat studii la Universitate, ori alte școli superioare din Cluj.

Doritorii de-a obține unul din aceste locuri, vor înainta cererile însoțite de următoarele acte:

1. Certificat de naștere. 2. Certificatul de bacalaureat. 3. Certificat de bună purtare. 4. Extrasul de pe foaia de dare a părinților de la Administrația financiară ori Perceptorat. Certificatele date de primării referitor la starea materială a părinților, nu se iau în considerare. 5. Certificat medical. 6. Certificat din partea primăriei despre averea mobilă a părinților, numărul membrilor familiei; orfanii vor alătura extrasul de moarte al tatălui și o copie după carnetul de pensiune al mamei văduve. Acest carnet va fi alăturat și de acei concurenți al căror tată este pensionar. 7. Chitanța de la cassierul general al Soc. „Fondul Gheorghe Lazăr”, prin care se dovedește că tatăl său este la curent cu cotizația de membru atât pe anul curent, cât și pe anii cari retezază.

Bursierii și semibursieri anului 1925/26 își mențin bursele și semibursele și pentru anul școlar 1926/27, dacă și-au trecut examenele reglementare. Aceștia vor înainta numai o cerere, pentru menținerea bursei ori semibursei, anexând la această cerere certificatul de studii eliberat de Facultatea respectivă. Foștii solvenți vor înainta deasemenea numai o cerere și anexele dela p. 2 (certificat dela Facultatea respectivă) și p. 7.

Studentii primiți în Cămin vor avea locuință, masă (dejun, amiază, cină), luminat, încălzit și serviciu. Taxele de întreținere se vor plăti la timp.

Toți studentii primiți în Cămin, sunt obligați a cerceta regulat orele de cursuri și a se coforma Regulamentului intern al Căminului. Studentii bursieri nu vor putea ocupa funcții.

La intrarea în Cămin fiecare student:

1. Va dovedi înscrierea la Universitate.
2. Va plăti o taxă de 100 lei (una sută) pentru uzaj și bibliotecă, care sumă nu se mai restituie și o cauție de lei, pentru chei care se restituie la sfârșitul anului.

3. Va aduce cu sine rufăria necesară, hainele de pat se dau de la institut. Fiecare student își va mai aduce cu sine de acasă o pernă cu două fețe, o plapomă ori o pătură.

Cererile timbrate, împreună cu actele cerute se vor trimite până la 30 August 1926 pe adresa: Comitetul „Fondului Gh Lazăr” Cluj, Casa Invățătorilor.

Cererile sosite după această dată, sau lipsite de unul, ori mai multe din actele cerute, nu se vor lua în considerare.

Emanoil Eremie,
v. președinte.

Andrei Pora,
secretar.

DESPĂRȚĂMÂNTUL AIUD AL „ASTREI“.

CONVOCALE.

Toți on. membri fondatori, pe viață, activi și ajutători și „Astrei” aflători pe teritoriul despărțământului Aiud (plasa administrativă Aiud), precum și toți ce se interesează de înaintarea culturală a neamului sunt prin aceasta invitați la **adunarea generală anuală** a despărțământului fixată pe ziua de **Duminică 6 August 1926** orele 3 d. a. în comuna **Cacova** localul școlii cu următorul.

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării și constatarea membrilor prezenți.
2. Raportul secretarului asupra activității despărțământului în anul 1925—26.
3. Raportul cassarului.
4. Remiterea comisiunilor pentru concursarea rapoartelor și înscriere de noi membri.
5. Alegerea noului comitet conform noului Regulament.
6. Închiderea adunării.

Cu ocaziunea adunării se înființează o bibliotecă locală din partea intelectualității din comuna Cacova.

Aiud, la 25 Iulie 1926. *Dr. E. Pop, preș.*

Partea oficială.

Convocare.

No. 2183/1926.

On. membrii ai Corpului didactic dela școlile primare de stat și grădinile de copii din acest județ sunt convocați la *conferințe oficiale*, cari se vor ținea în modul următor: *Mărti 17 August în Alba Iulia cu învățătorii din plășile Vințul de jos și Ighiu; Miercuri 18 August în Teiuș cu învățătorii din plasa Teiuș; Joi 19 August în Sebeș cu învățătorii din plasa Sebeș; Luni 23 l. c. în Abrud cu învățătorii din plasa Abrud; Joi 26 August în Aiud cu învățătorii din plasa Aiud; Vineri 27 August în Uioara cu învățătorii din plasa Uioara.*

PROGRAM:

1. Instrucțiuni privitoare la începerea noului an școlar; chestiunea registrelor și a manualelor școlare.
2. Cooperativele școlare.
3. Asociația de înmormântare.
4. Modul de plătire al salarelor învățătoresți.
5. Eye-tuale.

Toate conferințele se vor începe la orele 9 a. m. și se vor ținea în localurile școlilor de stat din respectivele localități. Domniș. subvizori școlari respectivi sunt asemenea invitați a lua parte la aceste conferințe. Revizor școlar, *M. Sasu.*

ȘTIRI.

*** Comitetele școlare și domnii particulari sunt rugați cu stăruință să binevoiască a ne achita de urgență restanța abonamentului.**

* Domnișoara învățătoare *Mărioara Man* dela școala primară de stat „Axente Sever” din Aiud. și-a serbat în ziua de 1 Aug. a. c. cununia religioasă cu dl *Ioan Mălăiu*, inspector industrial din Târgul-Mureș. Transmitem pe calea aceasta tinerei părechi sincerile noastre urări de bine și fericire.

* În ziua de 7 I. c. orele 10 a. m. va avea loc în sala cea mare a prefecturii din Aiud Constituirea consiliului nostru județean. În numărul viitor al revistei noastre vom da amănunte detaliate.

* Anunțăm și noi cu regret moartea repentină a învățătorului provizor *Ion Limbeau* din Vințul de jos întâmplată în ziua de 27 Iunie a. c. Fie-i țărâna usoară.

*** Domnii învățători sunt rugați să ne caute și recomande de urgență un băiat bun, absolut de 2—3 clase secundare pentru a fi aplicat ca ucenic la Cooperativa noastră în Aiud.**

* În ziua de 30 Iulie toți inspectorii generali și inspectorii șefi ai regiunilor școlare au fost convocați la Casa Școlaelor pentru ca d. Petrovici, ministrul instrucțiunii publice, să discute cu dânsii diferitele chestiuni interesând

bunul mers al învățământului.

Din discuțiunile urmate sa, ajuns la următoarele rezultate:

1) Nu se va mai înființa nici un gimnaziu și nici un liceu.

2) Gimnaziile și liceele create în ultimii ani și care se vor dovedi că nu dau rezultate, atât din cauza lipsi de local și material didactic, cât și din cauza lipsei de forțe didactice calificate, se vor desființa dacă nu se poate găsi nici un mijloc de îndreptare.

3) Se va da o deosebită desvoltare școlaelor cu caracter profesional și comercial, atât pentru băieți cât și pentru fete, creindu-se altele noi sau transformând unele gimnaziile și licee în asemenea școli.

4) Se va face o anchetă amănunțită asupra stadiului în care se găsesc construcțiunile școlare, asupra activității comitetelor de construcție cercetându-se dacă mai există fonduri disponibile pentru construcțiuni și luându-se măsurile pentru a stimula inițiativa particulară pentru adunarea acestor fonduri.

În măsurile ce se vor lua în viitor ministerul se va călăuzi de rezultatul la care s'a ajuns în această discuțiune și care a căpătat asentimentul tuturor acelor prezenți.

D. Petrovici a anunțat în acelaș timp că asemenea consfătuiri vor avea loc în mod regulat odată pe fiecare lună.

Biblioteca Universitatii

Tipografia „Corvin” (Frații Acs), Aiud.

Dej

